

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

SZERKESZTŐSÉG,

hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő:
Nagy-Péterfia-utca 977.

Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven.

Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.

KIADÓ HIVATAL,

hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő:
Főiskola, háznagyi hivatal.

Tartalom. Lelkeszi gyámintézet. Hajdúsági. — Közügyein k. Templomfelavatás M.-Szigeten. T—r. — „A lelkész mint honpolgár“. Segesvári József. — Irodalom. — Különlék. — Szerk. posta. — Hirdetések.

Lelkeszi gyámintézet.

E lapok f. évi 38-ik számában Kunsági, a gyámintézetéről beszélve, sajtóságos megtámadásban részesíti a §§-okat, s maga, cikke kezdetén az első mondat „nem tagadom, nem szeretném, ha a magyar ev. reform. egyház egy olyan intézménynyé válnék, melynek lényegét, fentartó elemét a törvény, a jog, a külső alkotmány képezné“ oly valamit fejez ki, melyet bizony vele csak kevesen írnak alá, melyet nem hiszem, hogy maga is kifejezni akart volna. Hát egyházunkat nem a törvény tartotta-e fenn eddig is, s midőn érdekében küzdünk, nem jogait védjük s szélesbítjük-e? A törvényben van a jog letéve, s azon benső erőnek, mely az egyházat fentartja, e jogokat és kötelességeket körülíró törvényhez ragaszkodásban kell külsőleg e földi életben nyilatkozni. Magát azt a gyámintézetet is, melyért bensőleg érdeklődik cikkíró s melynek valódi megalkotása érdekében buzdít, miként képzeleti létesíthetni törvény, tehát §. nélkül?

A cikkíró Szeremley S. indítványát idézve, magáévá teszi a Sárospataki Lapok eme megjegyzését: „Ime az 1891—92. zsinat első nagyobb alkotása, a mely forduló pontot képezhet magyar ref. egyházunk életében“. Erre az érvényben levő egyházi törvény 217. §-a ismerete után csak annyit mondhatni, hogy a gyámintézet semmi szín alatt nem a mostani zsinat alkotása, hanem az 1881—82. évi zsinaté. Ezé legfeljebb az az érdem, hogy a tíz évi halogatást megszünteti. Az sem egészen áll, „hogy a megvalósulásnak leginkább az állotta útját, mivel a nyugdíjintézet és az özvegyek-árvák gyámintézetének felállítására nem volt kellő alap. Késleltette a felállításhoz szükséges alapot is mutattak ki. Csakhogy épen ez egy nyugdíjintézet létesítése s az erre kimutatott alap volt az, mely az egyes egyházmegyék ellenmondását idézte elő. Mert nem volt elég, hogy az egy nyugdíjintézet létesítésére lefoglaltatott mindazon forrás, melyből az egyes egyházmegyék saját gyámintézetüket megalakították s növelve fentartják, — hanem e mellett nem indokolható vakmerőséggel, az egyes egyházmegyei gyámintézetekhez most igényt tartók elhalálozása esetére, annak tőkéje is, mint gazdátlan vagyon, lefoglaltatott az egy nyugdíjintézet tulajdonánál. S midőn az új lelkészek, eltüntetve a meglevő egyházmegyei gyámintézet tagságától, az egy nyugdíjintézet tagjaivá lenni köteleztettek, nagyobb teheremelések mellett is az egy nyugdíjintézetből családok részére sokkal kevesebb osztalékot remélhettek, mint mennyit az egyházmegyei gyámintézet nekik biztosított. Ki csudálkoznék tehát azon, hogy az ily módon alakuló egy nyugdíjintézet ellen tiltakozó szók emelkedtek mindazon egyházmegyéből, melyeknek lelkészei s egyházai, több helyt magok nagy megterhelésével, már gyámintézetet alkottak, s csak azon egyházmegyék által pártoltatott, melyek a gyámintézet megalkotásához hozzá sem kezdettek. Ez volt oka, hogy csak a gyámintézet fölállítása óhajtatott, úgy gondolkozván, hogy ennek a nyugdíjintézet nélkül felállítása kevesebb áldozatot követelvé, az egyes egyházmegyei gyámintézetek is örök tulajdonul kimondott tőkéik növelésére az eddigi forrásokból valamit megtarthatnak. A nyugdíjintézet létesítése elleni nyilatkozat pedig ezen kívül onnan is származott, mert nem látszott tanácsosnak a mostani áramlatok között megbolygatni azon régi határt, melyen belül a hivatalára önhibáján kívül alkalmatlanná lett lel-

felmerült s a 217. §. e) pontjának értelmezésére vonatkozó nézet. Ugyanis azok, kik a tervezet elkészítésével meg voltak bízva, a 217. §. e) pontját szó szerint vevén, egy nyugdíjintézetet akartak alkotni s annak létrejövésére alapot is mutattak ki. Csakhogy épen ez egy nyugdíjintézet létesítése s az erre kimutatott alap volt az, mely az egyes egyházmegyék ellenmondását idézte elő. Mert nem volt elég, hogy az egy nyugdíjintézet létesítésére lefoglaltatott mindazon forrás, melyből az egyes egyházmegyék saját gyámintézetüket megalakították s növelve fentartják, — hanem e mellett nem indokolható vakmerőséggel, az egyes egyházmegyei gyámintézetekhez most igényt tartók elhalálozása esetére, annak tőkéje is, mint gazdátlan vagyon, lefoglaltatott az egy nyugdíjintézet tulajdonánál. S midőn az új lelkészek, eltüntetve a meglevő egyházmegyei gyámintézet tagságától, az egy nyugdíjintézet tagjaivá lenni köteleztettek, nagyobb teheremelések mellett is az egy nyugdíjintézetből családok részére sokkal kevesebb osztalékot remélhettek, mint mennyit az egyházmegyei gyámintézet nekik biztosított. Ki csudálkoznék tehát azon, hogy az ily módon alakuló egy nyugdíjintézet ellen tiltakozó szók emelkedtek mindazon egyházmegyéből, melyeknek lelkészei s egyházai, több helyt magok nagy megterhelésével, már gyámintézetet alkottak, s csak azon egyházmegyék által pártoltatott, melyek a gyámintézet megalkotásához hozzá sem kezdettek. Ez volt oka, hogy csak a gyámintézet fölállítása óhajtatott, úgy gondolkozván, hogy ennek a nyugdíjintézet nélkül felállítása kevesebb áldozatot követelvé, az egyes egyházmegyei gyámintézetek is örök tulajdonul kimondott tőkéik növelésére az eddigi forrásokból valamit megtarthatnak. A nyugdíjintézet létesítése elleni nyilatkozat pedig ezen kívül onnan is származott, mert nem látszott tanácsosnak a mostani áramlatok között megbolygatni azon régi határt, melyen belül a hivatalára önhibáján kívül alkalmatlanná lett lel-

kész, egész életén keresztül tapasztalt küzdelmei s nélkülözései után, káplántartás által szerencsétlen családján segíthetett.

Hanem azt igenis sajnálni lehet, hogy az ügy tíz évi vajudása alatt a 217. §. e) pontja annyiban figyelemben nem tartatott, hogy az a segély, melyet e pont a közalaptól állandóan rendel az egy nyugdíjintézet alkotására, a közalap jövedelmének első folyóvá tétele alkalmából már s azóta is évenként külön kamatozásra félre nem tétetett.

Arra nézve már, hogy előbb a lelkész-gyámintézet s csak azután a nyugdíjintézet alkottassék meg, a czikkíró úrral egyet értek, noha ez utóbbinak megalkotását sem halasztanám a czikkíró úr szerint az ítéletnapig; mert hiszen azt, hogy nyugdíjaztatási jogukkal akár egyes lelkészek, akár egyes egyházak vissza ne élhessenek, azok a semmit érő §§-ok mégis csak biztosítanak.

Meg kell tehát, közös véleményünk szerint, és pedig minden halogatás nélkül alakítani a gyámintézetet, s hogy a körülmények számbavételével s az osztó igazságnak — mely felfogásom szerint távol áll a szeretetlenségtől s az egymás terhe hordozásának megtagadásától — megfelelőleg miként lenne az felállítandó, elmondom ide vonatkozó nézetemet.

Egy gyámintézet semmi szín alatt nem állítandó fel, mert az a létező egyházmegyei gyámintézetektől venné el a most gyarapodásukra szolgáló forrásokat, s így is kevesebb segélyt adhatna, mint adhatnának és adnak is a létező egyházmegyei gyámintézetek. Hanem igenis a közalaptól a gyámintézet részére adható évi összeg, — és pedig, ha lehetséges volna, a letűnt tíz évet is utánpótolva, — osztatnék ki az egyházmegyék között vagy az általok befizetett közalapi adó, vagy a kebelökben működő lelkészek száma arányában, és pedig az így nyert összegről évenként felterjesztendő számadás kötelezettsége mellett. Az így kiosztandó összegek azon egyházmegyékben, melyekben már vannak, a gyámintézet eddigi tőkájének elidegeníthetlen részét alkotnák, azokban pedig, melyek még gyámintézettel nem bírnak, a gyámintézetet létrehozó elidegeníthetlen tőkéiül szolgálnának. Ily úton el lenne érve, hogy mindenütt lenne lelkészi gyámintézet, mi által egyúttal az eddig késedelmezőknek megadatnék az ösztön arra, hogy saját megterhelhetőségekkel igyekezzenek mielőbb kipótolni családjok érdekében a mult mulasztásait.

Sőt lehetne, az így kiosztandó közalapi segély gyümölcsöztetésére már most szabályilag kikötni, hogy abból egy bizonyos rész a nyugdíjazás céljára külön tőkésítéssek; ily módon idővel mindenik egyházmegyei gyámintézet mellett létrejönne igen szépen a nyugdíjintézet is.

Hajdúsági.

Közügyeink.

Templomfelavatás M.-Szigeten.

A m.-szigeti ev. ref. templomfelavatási ünnepélye méltán számítható a magyar protestantizmus diadalai közé. Az ilyenmű ünnepélyek rendes chablonjából fényesen kiemelték az adott körülmények, melyek közt ez végbe ment. Egy 15—16 ezer lakosú városban a kétezeret alig meghaladó számú maroknyi hitközség temploma épült fel, s felépült hitfeleinek buzgósága s a magyar haza lakosainak áldozatkészségéből. Ennek felavatására hívtuk kedves vendégeinket. Köröskörül a róm. katolikus, görög-katolikus „ecclesia militans“ anyagiilag módosabb, lélekszámra izmosabb tábora fenekedik ellenünk. Kelet és északkelet felé több protestáns egyház nincs . . . Kalkuttáig; ez a végpontunk Magyarországon. E templomnak felavatási ünnepélyére megjelenik a református püspök abban a városban, a hol néhány hónappal előbb a katolikus püspök fényes kísérete járt. És e maroknyi református egyház úgy tudott a közvéleményre hatni, hogy a református püspöknek, ki egyszerű megjelenésével czeremóniák híjában csakis egyéni erényei által imponál, megérkeztét sokkal fényesebbé, ünnepélyesebbé teszi a város, mint a katolikus püspökét; az ev. ref. templom felavatását általános városi, megyei örömnépnak ismerik el; a különböző felekezetek, nemzetiségek testvéri ölelkezésre sietnek, hozsánát zengenek a ref. templom felavatásánál; mert látják, érzik, hogy itt Szigeten nemcsak egy vallásfelekezet nyert erőt, hanem a magyar állameszme, melynek a reformatizmus évszázadok óta lankadatlan harczosa e helyen.

Az ünnepélyek sorozata e hó 10-én kezdődött. E napon, a délelőtti vonattal érkezett be városunkba főtiszt. püspökünk, a ki elé egész Técsőig utazott a megye főispánja, Lónyai János, s a szigetieknek egy küldöttsége Szöllösy Antal egyházi gondnok és Szikszay Zoltán lelkész vezetése alatt. A szigeti indóházánál az önkéntes tűzoltóság volt a rendfentartója s itt a püspököt Mandics József polgármester fogadta. A nagy tömeg lelkes éljenzése közt indult meg aztán a menet. Elöl a szigetiemből, utánok a técsői legényekből álló díszes lovas bandérium, ezek után pedig a kocsik hosszú sora. Alig érkezett szállására a püspök, rögtön fogadnia kellett a különböző küldöttségeket. Tisztelgett nála a vármegye, a város, a kir. törvényszék, a pénzügyigazgatóság tisztikara, a kir. tanfelügyelőség, a róm. kath. algymnasium, az áll. tanítóképezde tanárkara, a máramaros-ugocsei ev. ref. egyházmegye lelkészi kara Csernák esperes és Várady Gábor főgondnok vezetése alatt, a Szigeten levő róm. kath., gör. kath., izráelita orthodox és szefard felekezetek küldöttségei, az ügyvédi kamara, az ev. ref. lyceum tanárkara, ennek kormányzó tanácsa s végül az egyháztanács. Délben Szöllösy Antal egyházi gondnoknál gazdag lakoma volt, melyen a város előkelőségei, az egyháztanács tagjai s a püspök kíséretében érkezett vendégek voltak jelen, s a melyen emelkedett hangulatú köszöntőkben nem volt hiány.

A városban ritka ház volt, melyről ne üdvözölt volna nemzeti zászlók díszes lobogása. Este a város ablakait kivilágították, úgy hogy különösen a piacztér fényárban úszott, s nem maradt kivilágítatlan egyetlen idegen nemzetiségű vagy vallású lakása sem; nyolczadfél órakor pedig megindult a pol-

gári olvasó kör helyisége elől az impozáns fáklyás menet, 200 fáklyát és lampiont vivő városi jómódú polgárral s a szlatinai bányász zenekar trombitaharsogása mellett. A püspök szállásához megérkezve, a „Polgári Dalkör“ énekelt egy szép fohászt, azután Kökényesdy Mihály ügyvéd (vallására gör. kath., anyanyelvére román) üdvözölte a város polgársága nevében az ünnepelt püspököt, ki meghatottan köszönte meg ez ovációt s áldást mondván a tisztelgőkre, kérte őket, hogy továbbra is tartsák fenn azt a példás egyetértést, kölcsönös türelmet, mely a helybeli felekezeteket itt oly szépen jellemzi. Még az nap este a Casino kertjében, mely lampionokkal, zászlókkal ízlésesen volt földésvítve, ismerkedési estélyre gyűlt össze Sziget intelligentiája és a kedves vendégek, s csak jóval éjjél után ürült ki a csarnok.

Másnap, szept. 11-én volt az ünnepélyek tulajdonképeni napja: a templom felavatása. Már az összeharangozás előtt jóval ellepte a templomajtók előtti tért a bevonulni óhajtó nagy közönség, s ugyancsak volt dolga a rendezőknek, míg mindenkinek helyet mutathattak. Valamint az előző napon a püspök előtt a város minden társadalmi rétege, felekezete, hivatala képviselve volt: úgy láttuk ekkor a templomban ev. ref. atyánkfiaink kivül a róm. kath. apáturat, a román és ruthén püspöki külhelynököket, az izráeliták egyházi előljáróságát, képviselve volt a katonaság, honvédség, esendőrség s minden civil hivatal a díszes társaságban.

Belépett aztán ünnepelt püspökünk az egyházkerület öt esperesével, nt. Szabó János, Peterdy Károly, Bencsik István, Lukács Ödön és Csernák István urakkal s a messzevidék és a környékbeli egyházak ev. ref. lelkészeivel. Az énekek elhangzása után Kiss Aron püspök mondott buzgó imádságot, melyet meghatottan mondott utána a gyülekezet. Majd a „Polgári Dalkör“ által elzengett vallásos ének végeztével Tabajdi Lajos szatmári lelkész tartotta meg alkalmi prédikációját Esdrás 3-ik része 12. és 13-ik verse alapján. Párját ritkítja e szép beszéd, de még inkább a hatás, a mit tett. Egy lelkes ev. ref. lelkészt láttunk és hallottunk, ki vallásának alapkövein szilárdul állva, felekezetünk elveit hirdeti reformatori meggyőződéstől áthatva, a hazafias érzelmek árájától duzzadozva, s mégis nem volt ember ott abban a templomban, kit e beszéd meg ne hatott, el ne ragadt volna.

Beszéde kezdetén, a parányisága mellett is oly nagy szerepet játszott zsidó nép, romlás után való szerencsés megújulásának a szigeten rajzolt megkapó mozzanatát mérte össze a szigeti egyház ünnepének hatásával és jelenségeivel, s szólott továbbá az örömről, a mely általános a protestáns egyházban a felett, hogy ez éjszakkéleti végállomáson Isten háza poraiból megépült s megújódott. Csakhogy örömmel — folytatta tovább beszédét — egy magánházat is, annyival inkább egy Istenházat, egy templomot felszentelni nem lehet. Sőt magának ennek az örömről is igazolásra van szüksége, hogy vajjon eredetében olyan tiszta és nemes-e az, vajjon erájében, tartósságában és hatékonyságban olyan megbízható-e az, milyennek lenni kell? Hadd igazolja azért — úgymond — örömtöket a jövő, és pedig igazolja azzal, hogy a ti szent örömtöket tegye ezt a házat ti magatok és maradékaik által minden időkre Isten előtt kedves áldozatokkal illatozó oltárává 1-ör az igaz vallásosságnak, 2-ör az önzetlen példás hazafiságnak. Beszéde folyamán szólott először arról, hogy az igaz vallásosság őszinte, okos, tetteben nyilvánuló és

türelmes legyen, 2-ör pedig a magyar kálvini egyházat nemzeti egyháznak mutatván be, nagyon szépen kifejtette, hogy e nem ugyan kizárólag, de kiválólag magyar vallás követőitől mit vár és mit követel a haza. E nagy hatást keltett remek szónoklatát ekként fejezte be: „Vezérigénk alapján e templom újjáépítése feletti örömről, ez örömről az igaz vallásosság és példás hazafiság erényeiben való állandósulásról, hogy úgy mondjam: megjegyezéséről szólottam. Az ilyen örömről, milyen a ti mai örömtöket, nyomában jár a hála. Ily találjuk ezt a jérusalemi templom építésénél is. A próféta így írja le az épület befejezésének végső mozzanatát: „Felteszi Zorobábel a felső követ, a népnek nagy hálaadó kiáltásával: Hála legyen! — hála legyen az Istennek“ (Zakariás 4. 7.). Méltán zendül hát fel a ti ajkatokról is, előljárói és népe e gyülekezetnek, a hála szózata. A magunk és távollevő hitrokonaink, honfitársaink nevében nem csak együtt örülünk, de ezt is együtt kiáltjuk veletek. Hogy milyen drágák vagytok ti egész hazai protestáns egyházunknak és a hazának, s mily meleg szeretettel csügg sorstokon minden honfi és honleányi szív, beszélő biznyság e fölül az a forró részvét, mely alig 3 évtized alatt tűz által való kétszeri pusztulástokat kísérté, sebeciteket kötözgette, s magatokat, városotokat, templomotokat, közművelődési intézeteiteket nagyobb erőben és díszben, mint valaha a multban voltak, vagy lehettek azok, talpra állani, s a szép mult után egy még szebb, még biztosabb jövő számára megtartani segítette. Szívben, lélekben most is itt vagyunk mindnyájan, valamennyi protestáns, valamennyi magyar, s az utolsó követ feltevő Zorobábeleitek szózata, képzeletemben messze hallatszólólag egy veletek együtt érző egész nemzet ajakain zendül meg. Szinte hallani vélem, a mint magas bérczeitek visszaverik a nagy magyar Alföld népének, a tettekkel egyesített öröm- és üdvkiáltását: Hála legyen, hála legyen az Istennek! Ámen“.

A remek prédikáció után keresztelt Szigeti Zoltán huszti, esketést végzett Szikszay Zoltán szigeti lelkész, mindkettő egyházi bensőséggel teljes alkalmi beszédet tartván. Az úrvacsoraosztási ágendát Zsigmond Sándor, az ékesszavú h.-szoboszlói lelkész, Sziget város szülőtte tartotta; Csernák esperes pedig áldó imádságot mondott.

A templomi szertartás után a Vigadó szállodában 250-nél több terítékű társas ebédre gyűltek össze a megye, a város intelligens körei és polgársága, meg kedves vendégeink. Az alatt a magasztos hatás alatt, mely lelkeinket a templomban elfogta, állottunk az ebéd folyama alatt is. A pohárköszöntők, miket itt hallottunk, tán e hatás ihletétől voltak megszállva, mert magasabban, sokkal magasabban állottak a köszöntők megszokott színvonalánál és míg az istenitisztelet a maroknyi reformatismus diadalának méltán mondható, úgy e társas ebéd és hangulata méltán tartható a maroknyi magyarság eszméi diadalnapjának, melynek emléke még soká ragyogó lesz mindnyájunk lelkében. Szöllősy Antal emelkedett fel először, éltetve a királyt, majd Szikszay Zoltán lelkész a püspököt; később felköszöntötték a főispánt, Tabajdit (költői beszédben a (r. kath.) kir. törvényszéki elnök), a város polgármesterét, városunk kedves vendégeit, a ruthen vicarius, az oláh vicarius politikai enunciatiónak beváló beszédben vallották magokat magyar érzelmű embereknek, a haza hű fiainak, s fogadva, hogy az ő felekezetökből, híveik közül itt Máramarosban nem fog akadni olyan, a ki a magyar testvérekkel a századok óta fennálló egyetértést megzavarná. A róm. kath. apátúr a refor-

mátusokkal való egyetértést, ennek itt elkerülhetetlen szükségességét hangsúlyozta s az ev. ref. püspököt éllette. Kiemelkedő beszédek tartottak még: Scholcz Gyula erdőtanácsos, ki Szikszay Zoltánt, egyházunk forrón szeretett és tisztelt lelkészét éllette, kinek apostoli buzgalma országnak részét követelhet e mai nap diadalából! Szabó János esperes, Lukács Ödön, Turgonyi, Tabajdi, Némethy Lajos, Beke Mihály, Krüzselyi Bálint jogtanár, Joódy László oláh pap (ki a helybeli ev. ref. egyház gyarapodását kívánta) és sokan és többen, ki tudná azt mindet elsorolni. Az ebéd vége is az volt, hogy az egész gyülekezet hazafias extasissal kezdte el énekelni a Hymnust. Estére sikerült táncmulatság fejezte be a sikerült ünnepélyeket.

De volt még egy ünnepélyünk másnap, 12-én; az ev. ref. lyceum újonnan felépült, kívül még teljesen be sem fejezett épületében nyitották meg a tanévet. Itt is megjelent főt. püspökünk s végig hallgatva a Darabanth Gusztáv főgymn. vallástanár által elmondott lendületes alkalmi imádságot, áldott jó lelkéből sugárzó, szeretettől ragyogó beszédben szólt az ifjúsághoz, a Szöllősy Antal lyceumi felügyelő gondnok beszéde után; végül Szilágyi István igazgató mondott beszédet, mely a maga rövidségében egy becses kis történelmi tanulmány volt. Elmondta, hogy a főgymnasium ezúttal 350 éves fennállásának jubileumát is ünnepli, mert 350 éve szól első okmányunk, mely Nánásy Mihálynak, a m.-szigeti diák iskolába tanítónak lett beiktatásáról szól. Isten adja, hogy e templom mellett az iskola soká legyen e végvidéken a protestantismus és a magyar szellem terjesztője s diadalmas zászlóvivője!!!

T—r.

„A lelkész mint honpolgár“.

(Válaszul a „Reformátusok Lapjának“ aug. 27-iki 33-ik számában megjelent vezércikkre).

Fenti cím alatt egy vezércikk jelent meg a „Reformátusok Lapjának“ aug. 27-iki 33-ik számában, mely személyem s hivatalos eljárásom ellen levén intézve, erkölcsi kötelességem arra tárgyilagosan válaszolni, annyival inkább, mert tendenciosus elferdítések vannak benne, melyek egy komoly irányú egyházi laphoz nem illenek, különösen akkor, midőn annak szerkesztője maga is jelen volt a gyűlésen, melyen a szóban forgó ügy tárgyalatott.

Az ellenem intézett cikk következő nyitánnyal kezdődik:

„A nagykarolyi ref. egyházmegye esperese néhány lelkésztársát megrovással illette azért, hogy polgári kötelességük szerint a képviselőválasztásban résztvettek, sőt a függetlenségi párt tisztikarába is beválasztattak, tehát politikai kluboknak adták oda neveiket. Példányképpül őnmagát állította lelkésztársai elé az esperes úr, dicsekedve mondván, hogy ő 30 év óta tartozik a m.-szalkai választó kerülethez, de soha senki sem látta képviselőválasztásokon. Tehát őt kövessék a lelkésztársak“.

Ezzel szemben lássuk csak, mit mondtam én az egyházmegyei gyűléshez beadott jelentésemben? (1892. ápril 21. e. m. jkönyv 5. szám).

„7-szer. Ezen szoroson egyházmegyénk beléletére vonatkozó dolgokon és adatokon kívül, nem mellőzhetem hallgatás-

sal azon sajnós jelenséget, miszerint a politikai párttüntetés és torzsalkodás egyházmegyénk területére is kezd átsapni, s féltő, hogy ez a veszélyes irány nálunk is, hol ez eddigelé, hála Istennek, ismeretlen volt, elidegeníti egymástól épen azokat, kiknek legfőbb feladatuk volna Isten országának építésén, a vallás-erkölcsi élet felvirágoztatásán egy szívvel és lélekkel munkálkodni. — Lelkészeink egy némelyike ugyanis kelleltinél nagyobb részt vesz a politikai pártmozgalmaiban, egyik elkeseredett politikai pártharcot folytat — a lapokban, — mások, és pedig többen, politikai kluboknak adják oda aláírásul neveiket, — és teszik mindezt nyilvánosan, a hírlapok terén, semmit sem gondolva az egyházi törvény 125-ik §-ának azon határozott tilalmával, hogy „a lelkészek a politikai pártküzdelmekben előfordulható tüntetésektől, melyek hivataluk irányával és tekintélyével ellenkeznek, szoroson óvakodjanak“.

Ugyanazért kimondandónak vélem a mélyen tisztelt közgyűlés által határozatilag azt, hogy ezen törvényszakasz szoros megtartását jövőre a kebelbeli lelkészekről elvárja.

Részemről, bár a politikai mozgalmakban bizonyos indokok folytán soha részt nem veszek s csak azon párthoz akarok tartozni, melynek alaptörvénye a szeretet: mindazonáltal senkit sem kárhoztatok azért, ha törvényadta honpolgári jogát gyakorolja; de viszont azt sem tarthatom helyes és esélyes dolognak, hogy az alkotmányos, törvényes kormány ellen bármikor is, de különösen épen most tüntessünk mintegy kihívólag, midőn az jobban kitette magát mellettünk minden elődeinél, s így ha hálánkat nem, legalább elismerésünket méltán megérdemli“.

Ez volt tehát az esperesi jelentés azon pontja, mely az egész famosus ügynek alapul szolgált. S vajjon ebből, a mit pedig az ismeretes interpellációra adott válaszom előtt, a folyó évi aug. 9-iki mátészalkai gyűlésen is egész terjedelmében felolvastam, hol a lap szerkesztője jelen volt, minő logikával lehet azt kihozni, hogy én lelkésztársaimat „megrovással illettem volna azért, hogy polgári kötelességek szerint a képviselőválasztásban résztvettek“, sőt hogy magamat állítottam volna elébök példányképpül, s azt kívántam volna, hogy engem kövessenek, ki „30 év óta tartozom a m.-szalkai választó kerülethez, de soha senki nem látott képviselőválasztásokon“. Hiszen ez utóbbi szavakat az interpellációra adott válaszom után, azon téves föltevés megczáfolására mondtam, mintha én magam is politikai pártérdek uralma alatt állanék, a mit olyan emberről, ki következetesen soha sem vesz részt a képviselőválasztásokon, józan logikával feltenni nem lehet. Hogy pedig miért nem veszek részt? most — ha már benne vagyunk e dologban — azt is elmondom.

Egyszer voltam életemben képviselőválasztáson még káplán koromban, s ekkor nagyon megundorodtam attól a sok erkölestelenségtől, melyet mindenik párt, különösen pedig az a párt követett el, melyhez én is ifjúi hévvel csatlakoztam. — Szántam a népet, melyet mint öntudatlan eszközt használnak fel egyesek dicsvágyuk vagy önző céljaik elérésére, paroláznak velök, kiket máskor meg se látnak, — itatják, vesztegetéssel szőszegésre csábítják, mintha nem is volna más céljok, mint a népet jellemében s erkölceiben megrontani. Utálattal fordultam el e jelenetektől, nem a népet kárhoztatva, hanem

azokat, kik azt ennyire lealjasítják. Ekkor fogadtam fel, hogy soha többé képviselőválasztásra nem megyek.

Hát én elismerem, hogy hiba lehet bennem ez a kényes erkölcsi érzék, de róla nem tehetek. — mást pedig nem kárhoztatok, sőt szerencsés embernek tartom, ha nem levényily kényes erkölcsi érzéke, a képviselőválasztásokon megjelenhet és saját honpolgári jogát gyakorolhatja. De azért hazámat én is szeretem s vagyok olyan jó honpolgár, mint bárki más. És szeretem a népet őszintén, igazán, s azoknak, kik gondja-imra vannak bízva, nem csak prédikálok vasárnaponként, hanem szellemi és anyagi javokat egyaránt igyekszem előmozdítani.

Persze ahhoz, hogy az evangyéliomból világosítsam fel őket a politika felől, — melyhez a nép legnagyobb része még nem ért, — ehhez, megvallom, nem tudok; — úgy látom azonban, hogy az a világosság, melyet a különböző párthoz tartozó lelkészek, mint az evangyéliom szolgái, a politikai elvekre nézve a nép közt terjesztenek, nagyon is különböző, — más például a győrteleki és más a nagyszalontai parochián, — más Debreczenben és más Kolozsvárott és Budapesten.

Hiú erőlködés tehát az evangyéliomból levonni akarni a lelkészeknek azon kötelezettségét vagy hivatását, hogy a politikai pártküzdelmekben részt vegyenek, mert az evangyéliom a politikáról semmit sem tud, ellenben a pártoskodást határozottan elítélvén, talán nem egészen helytelenül cselekszik az egyházi törvény, ha a pártviszály élesztését, mint hivatásukkal ellenkezőt, az evangyéliom szolgáinak, a szeretet és béke hirdetőinek megtiltja?!

Kántor-Jánosi, 1892. szept. 15.

Segesvári József.

(Vége köv)

Irodalom.

Értesítés. Tisztelettel értesítetnek mindazon tiszteletes lelkész, segédlelkész és nagytiszteletű esperes urak, kik a „Bibliai Képek“ czímet viselő egyházi beszédek füzetére előfizetni méltóztattak, hogy nevezett beszédért a legközelebbi napokban Temesvári M. maros-vásárhelyi könyvkereskedő úr kiadásában fogják venni, és pedig a kik az előfizetési pénzt befizették, vagy a szétküldésig beküldik, díjmentesen veszik a küldeményt; azon megrendelt példányok pedig, melyekre az előfizetések be nem küldettek, — a szíves megrendelők óhajlásához képest, — utánvétellel mennek. Az érdekeltek és szíves érdeklődők tájékoztatása végett, az alábbi czímsor mutatja föl a beszédek sorozatát. A tartalom tehát — a választott vezérigétek s ezekben gyökerező tárgyak szerint — következő: „Az új világ magvai“. (Közönséges, alap ig. I. Móz. VII. 1—3.). „Elítélt alkotás“. (Bűnbánati I. Móz. VI. 7.). „Örök harc“. (Adventi I. Móz. III. 15.). „Mózes fénylő orcája“. (Közöns. II. Móz. XXXIV. 29—30.). „Látszat és való“. (Közöns. I. Móz. XLII. 8.). „Karácsonyi evangyéliom“. (Luk. II. 10.). „Mózes végsorsa“. (Az év utolsó vasárnapján, Jud. lev. 9.). „Régi és új építmények“. (Uj évi, Márk XIII. 1. 2.). „A haladás ellenségei“. (Közöns. IV. Móz. XXVII. 28. 29.). „Igazság és Szeretet“. (Közöns. I. Kir. III. 24—28.). „Jézus barátsága“. (Közöns. Ján. XV. 14.). „Fény és árny“. (Virágvasárnap Ján. XII. 12—13.). „Nagypénteki igazság“. (Ján. XVIII. 4—8.). „Szabad vizsgálódás a foltámadásban“. (Ján.

XX. 27. 28.). „Szerencsés halászat“. (Husvét utáni vasárnapon Ján. XXI. 3—7.). „Testi és lelki áldás“. (Tanévet záró istentisztelet I. Móz. XXVII. 38—40.). „Kötelesség“. (Áldozó csütörtökön Csel. I. 10—12.). „A pünkössti erők“. (Csel. II. 4.). „Keresztény szabadság“. (Közöns. Máté V. 19.). „Jézus álláspontja“. (Közöns. Máté XX. 1—16.). „Jézus és a szemfényvesztők“. (Közöns. Máté XXI. 28—31.). „Az evangyéliom kritikája“. (Közöns. Csel. XVII. 22—32.). „Az én felebarátom“. (Közöns. Luk. X. 25—37.). „A mi kormányosaink“. (Közöns. I. Kor. XIII. 13.). „Jézus és a könyvek“. (Közöns. Ján. XXI. 25.). E czímsorozatból némileg sejtethető lesz, mily természetű problémák megoldására vállalkozott a füzet. Megoldotté szerencsésen eme kérdésekből csak egyet is, vagy éppen kitűzött föladatát: arról majd a beszédek használhatósága s a hivatottak ítélete tehet vallomást. Ez értesítés csupán a füzet megjelenése idejét kívánta jelezni; az érdeklődést és várakozást pedig épenséggel nem élesztteni, de mérsékelni törekszik. A kiadóval történt megállapodás szerint, a kik a füzetet — melynek terjedelme 16 nyomtatott ívnyi leendő — a szétküldés napjáig legalább tízen együtt rendelik meg: 1 frt és 50 krban kaphatják példányonként, azontúl a bolti árban. Minden előfizetés és megrendelés Temesvári M. könyvkiadó úrhoz küldendő Maros-Vásárhelyre, úgyszintén a hátrálékban levő megrendelési díjak is hozzá fizetendők. Melyek után vagyok, kiváló tisztelettel, Felső-Boldogfalván, 1892. aug. 28. V á s á r h e l y i Z s i g m o n d, ev. ref. lelkipásztor.

Megjelent és a nt. lelkész s tanító urak által, valamint minden magyarországi könyvkereskedésben és Hornyánszky Viktor főbizományosnál (Budapesten, a Magy. Tud. Akad. épületében) kapható: Protestáns árvaházi képes naptár az 1893-ik közönséges évre. Szerkeszti: Kenessey Béla. Tizenkilencedik évfolyam. Nagy 8-adrét, 8 ív, sok képpel. Ára 30 kr. Tartalma: A felséges uralkodó ház. — Csillagászati naptár. Minden hónapához Regulák az időkről, Mezőgazdasági emlékeztető és Napló van csatolva. — Betűsoros névnap-mutató. — Tudakozzátok az írásokat! Minden napra való bibliai idézetek. — Karácsonykor. Költemény Tóth Istvántól. — Kiss Áron püspök (arczképpel). — A talált kincs. Beszély Könyves Tóth Kálmántól. — Az első ibolya. Költemény Csengey Gusztávtól. — Gönczy Pál. Életrajz (arczképpel). — A túlvilágról. Költemény F. Varga Lajostól. — Az 1891—92. évi két protestáns zsinat. (Két képpel). — Fohász. Ifj. Jeszenszky Károlytól. — Gönczy Pál, a mezőgazda. Dr. Csiky Kálmántól. — A jó király. Költemény (két képpel) Berki Józseftől. — A kisedóvásról. (Törvényismertetés). Eötvös Károly Lajostól. — Jairus. (Költemény czímképünkhöz). Szabó Gézáttól. — Valami az ev. ref. országos közalapról. — A Hegyalja romlása meg a közalap. Palóczy Czinke Istvántól. — Mi történt árvaházunkban 1891—92-ben? — Krisztus és a kis gyermekek. Költemény Somogyi Antaltól. — Miklóssy Mózes. (Jellemrajz képpel). Csiky Lajostól. — Néhány adat a Bethesda mult évi történetéből. — Eszti néni a nevelésről. — Adomák Mátyás királyról. — Apróságok. — Protestáns egyházi tiszti névtár. — Vásárjegyzék. — Hirdetések. — Figyelemmel átolvastuk e derék, s nemes érdeket szolgáló naptárnak a fentebbi sorokban jelzett nagyszámú cikkeit, költeményeit, s mondhatjuk, hogy igazi lelki élvezettel megtelten tettük azt le kezeinkből. Minden napra összeválogatott gyönyörű bibliai idézetei, minden egyes közlemény szelleme, tiszta protestáns,

építő iránya valóban magas színvonalra emelik e naptárt, mely a protestáns árvák javára szolgálván, megérdemli, hogy minden protestáns család asztalán helyet foglaljon. Nagyon melegen ajánljuk.

Vértesi Gyula, a „Debreczeni Ellenőr“ felelős szerkesztője, ifjúsága mellett is már ismert nevű novellista megrendelési ívet bocsátott ki „Sebek“ című elbeszélés kötetére, mely 15 sűrűn nyomott íven hagyta el a sajtót, a melyet az olvasó közönség szíves figyelmébe ajánlunk, egyszerűen azt jegyezve meg, hogy ebben a kötetben is, mint eddig megjelent, s úgy a sajtó, mint a közönség részéről nem közönséges érdeklődéssel kísért dolgozataiban, az igazi életet próbálja festeni, őszinte és tiszta realizmussal. Magyar földről, magyar emberekről szól ez a könyv, s nem magyarul beszélő, francia, angol vagy német regényekből átültetett idegen gondolkozású alakokkal van tele, és a háttér sem külföldi imitáció, hanem a magyar társadalom, a maga összes hibáival és erényeivel. A könyv tizenöt íven jelent meg, díszes kiállításban s öt elbeszélés van benne: A megölt lélek. Az idealista. A becsületes ember. Lajos úr hangulatai. Egy gyöngé pillanat. A nagyterjedelmű finom velin papíron nyomott díszes kiállítású könyv ára füzve: 1 frt 50 kr, díszpéldány ára pedig tetszés szerinti színű bőrkötésben arany nyomással 2 frt 50 kr. A mű bolti ára füzve 2 frt, díszkötésben pedig 3 frt lesz. Gyűjtőknek öt megrendelő után egy füzött tiszteletpéldánnyal, tíz megrendelő után pedig egy díszkötésű tiszteletpéldánnyal szolgál a szerző. A megrendelési íveket a pénzzel együtt kéri nevére címelve a „Debreczeni Ellenőr“ szerkesztőségébe eljuttatni, honnan a könyvek azonnal szét fognak küldetni.

Különfélék.

Debreczeni főiskolában a bölcsészeti facultás és tanárképződe ügye. A főiskola szellemi s anyagi ügyeinek átvizsgálásával megbízott egyházkerületi küldöttség albizottsága folyó hó 20-án terjesztette elő javaslatát és tervezetét a fontos ügyben a teljes számú bizottság elé. A nagy bizottság azt elfogadván, a további lépésekre nézve megtették a kellő intézkedések. Mindenekelőtt megkerestetik az egyházkerület nevében és megbízásából Debreczen szab. kir. város közönsége, 2 jogi s 2 bölcsészeti tanszék előállításához a szükséges alapnak, 200,000 frtnak, vagy annak 5% kamatának 1895-től kezdve évenkénti megadására s folyóvá tételére. Hasonlólag a debreczeni ref. egyház és gyülekezet is fölkérteik egy bölcsészeti tanszék biztosítása végett 50,000 frt alaptőkének fölajánlására. A tervezet szerint a mostani tanintézetek berendezésére, egyelőre 12 tanerővel, a bölcsészeti facultás létrehozására évenkénti 81,940 frt szükséglet mutatattik ki, ennek fedezésére 63,940 frt levén, 18,000 frt évenkénti fedezéséről kell még gondoskodni. A tervezet szerint 4 tanszék fölállítását az egyetemes ref. egyháztól várják, az országos zsinat intézkedésétől reménylenők. A jelentésnek és így az egész tervezetnek tartalmát jövő számban kezdjük meg néhány észrevételünk mellett ismertetni. A nagy jelentőségű ügy azt megkívánja. Most csak azt jelezzük még, hogy a bizottság tárgyalásában részt vettek Kiss Áron püspök és Vályi János főgondnok elnöklte alatt: Gróf Degenfeld József, Simonffy Imre, Kiss Albert, Lukács Ödön, Farkas Antal, Tóth Sámuel, Dr. Erdős József, Joó István és Tüdös János.

Lelkészképeségi vizsgák Debreczenben. Mint már mult heti számunkban jeleztük, f. hó 15., 16. és 17. napjain lelkész-képeségi vizsgákat tett 16 ifjú az egyházkerület által azzal megbízott küldöttség előtt. Közöltük már úgy a vizsgáló bizottság tagjai, mint a vizsgázó atyafiak neveit. A második vizsga igen fényesen sikerült, a mennyiben 4 vizsgázó közül hárman, u. m. Márk Imre, Nagy Imre, Sólyom Lajos tették le jeles sikerrel vizsgájukat. Az első vizsgát tett 12 atyafi közül pedig hárman nyertek általános jeles osztályzatú bizonyítványt, u. m. Balogh Ferencz, Jánossy Zoltán, Barla Szabó Jenő. A vizsgák eredményének kihirdetése után főtiszt. püspök úr bibliai idézetekben gazdag, valódi apostoli buzgóságtól áthatott, elboesátó beszédet intézett a tiszteletes atyafiakhoz.

A felső-szabolcsi ev. ref. egyházmegye f. hó 14-én szeretett gondnokát, Genesy Albert orsz. képviselő urat születésének 50-ik évfordulója alkalmából egy művészi becsú s hazai iparunknak is becsületére való díszalbummal lepte meg. Az album nagy ív alakban fehér bagaria bőrbe van kötve, előlapja remek bronz díszítéssel s négy sarkán köralakú elefántcsont festett gazdasági motívumokkal s középen következő felirattal van ellátva: „Szeretett gondnokának Genesy Albert úrnak 50-ik születés napjára a f.-szabolcsi ev. ref. egyházmegye“. Belől az első lapon van az egyházmegye üdvözlő felírata, melyet egy remek aquarell festmény zár be, a napot, — mint a világosság jelképét, — egy lefektetett bibliát s azon egy kelyhet ábrázolva. Azután jönnek az egyházmegyei tiszti kar arcképei, majd az egyházmegyei lelkészek által sajátkezűleg beírott költemények, bölcsészeti reflexiók, jelmondatok stb. Maga az album egy piros selyemmel bélelt záros tokba van elhelyezve. A szép emléktárgyat egy, az esperesből, egyházi és világi tanácsbírákból s a Kis-Létához közelebbi egyházak lelkészeiből alakult küldöttség adta át s fejezte ki az egyházmegye jókívánatait a gondnok úrnak, ki, mint az esperes úr üdvözlő beszédében mondta: „melegen ölelte keblére az egyházat“. Az ünnepelt gondnok úr nemesak szóval, bölcs tapasztalataival, rendíthetetlen igazságérzetével, nemes jellemével, hanem tetteivel, több ezerre rúgó áldozatokkal járult egyházi és iskolai intézményeink felvirágoztatására. Legutóbb is, t. i. ez évben, zsinati képviselői díjaiból 150 frtot a nyír-bátóri kisdodovodának, 50—50 frtot pedig a kis-létai, nyiregyházi és szakolyi egyházak által fenntartott népiskoláknak, s végül a kis-létai egyház behívatalnokai fizetésének megváltására most alakuló magtárnak 10 köből rozst adományozott. Áldás, szerenese és siker kísérje a nemes lelkű férfiúnak életét továbbra is! a+b...

Egyházkerületi közgyűlések. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület f. hó 10-én kezdődött közgyűléséről részletes referátát kaptunk, melyet közelebb közre fogunk bocsátani. Sokat foglalkozott e gyűlés a mostan oly nagy fontosságra jutott elkeresztelési ügygyel, mely a tiszáninneni egyházkerületnek Miskolczon f. hó 20-án kezdődött közgyűlésnek is tárgyát képezte, hol Fejes István javaslatára elfogadta a közgyűlés, hogy hívja fel az egyházkerület az országos zsinatot: „Tegye tanácskozás tárgyává a nagyfontosságú kérdést, és úgy az államkormányánál, mint — szükség esetén — a törvényhozásnál tegyen lépéseket a megzavart jogrend helyreállítására, még pedig akképen, hogy vagy az 1868-iki törvény, a benne levő elvnek sérelme nélkül, pótolassék ki úgy, hogy az minden irányban végrehajtsák és a törvény iránti engedetlenség bárkinek is

lehetetlenné tétessék; vagy pedig, ha ez bármi okból elérhető nem volna, akkor az előzetes egyéb egyházpolitikai kérdések megoldása mellett mondja ki az állami törvényhozás a teljes vallásszabadságot és a felekezetek közötti jogegyenlőséget, kapcsolatban az általánosan kötelező polgári házasságbehozatalával“.

Lelkészválasztás. Az erdélyi testvéregyházkerület görgegyi egyházmegyéjébe kebeleztetett felfalusi egyházközség mult vasárnap egyhangúlag, nagy lelkesedéssel Szabolcska Mihály debreczeni segédlelkészt, a jeles nevű, meleg keblű ifjú lyrikus költőt rendes lelkészévé választotta meg. A menyire igazán örülünk volt derék tanítványunk, főiskolánk volt széniorának ez előlépésén, épen oly annyira sajnáljuk azt, hogy városunknak, — hol a társadalmi életben igen rövid idő alatt oly előkelő helyet vívott ki magának ez ifjú lelkész, — ismét el kell őt veszítenie. De hát bizonyára bölcsen rendelkezett ő felőle az isteni gondviselés! Legyen üdvözölve általunk a bérezes Erdély ama gyönyörű vidéken fekvő református egyházközsége, mely őt lelkészévé választotta, s legyen ott boldog, szép lelke eszményeinek megvalósulásában megelégedett a mi kedves Szabolcskánk! Isten vezérelje őt élete minden útain!

Gyűjtés. Tiszt. Incze Lajos, az erzsébetvárosi (Erdély) ev. ref. egyház apostoli buzgóságú derék ifjú lelkésze az egyetemes konvent engedélyével bejárja magyarhoni egyházaink közül azokat, melyeket az Ur javaival bőven megáldott — azért, hogy legyen miből felépíteni az Urnak hajlékát. A debreczeni presbyterium készséggel adá meg az engedélyt arra, hogy nagytemplomunkban is prédikáljon f. hó 11-én nevezett lelkész úr és felkereshesse a tehetős híveket. Egyházi beszédét János ev. 15, 5 alapján tartotta. Beszédének bevezetésében szólt az evangéliomban előforduló képek és hasonlatok céljáról. Majd áttérve a tárgyalásra, az 1-ső részben beszélt a Krisztus rendeltetéséről s az ő vele való lelki összeköttetéséről, melynek oly bensőnek kell lenni, mint a milyen van a szőlőtőke és a szőlővessző közt; miből következik, hogy az igazi keresztyén a vallási és erkölcsi élet éltető nedvét nem másból, hanem egyedül Krisztus evangéliomából, a szeretet vallásából meríti. A 2-ik részben a Krisztussal való összeköttetés hiányának káros következményeit történeti s a mindennapi életből vett igen ügyes és megkapó példákkal bizonyítva, ezután áttért a Krisztussal való összeköttetésnek — úgy az egyéni, mint a társadalmi életben tapasztalható üdvhatására. A Krisztusban való lelki összeköttetés alapján — a beszéd befejezésében — a földi javakkal Istentől bőven megáldott gyülekezethez fordult, kérvén, hogy e szellemi összeköttetést a szeretetnek tettekben való megmutatása által bizonyítsa be. Beszéde végén kis egyházának százados nehéz küzdéseit, jelenlegi súlyos helyzetét, de különösen nemzetiségi tekintetben végetlen fontos s magasztos hivatását egyszerű, szívből jövő, szívhez szóló, a nehéz helyzetet hűen visszatükröző hangon fölmutatva, bezárta beszédét 1 Kor. 8, 7-ből vett ezen idézettel: „annakokáért miképen mindenekkel bővölködtök, tudnillik hittel, Isten beszédével, tudományjal, minden szorgalmatossággal és hozzánk való szerelmetekkel: meglássátok, hogy e jótéteményben is bővölködjetek“. Az apostoli tüzrel és buzgósággal előadott beszéd mindvégig lebilincselte a szép számú közönség figyelmét, melynek köréből pár nap alatt 160 frt gyűlt egybe az építendő erzsébetvárosi templom javára. Innen a fáradsalmakat nem ismerő buzgó lelkész atyánkfia

Békés-Gyula, Budapest s talán Komárom s Hódmező-Vásárhelyre igyekeznek. Szívből kívánjuk, hogy nehéz, fáradságos munkáján láttassék meg Isten kegyelme és áldása, hogy minél előbb felépüljön vallásunknak s nemzetünknek a hívektől annyira óhajtott és várt vára, az erzsébetvárosi ref. templom is! Debreczen, 1892. szept. 18. Sz. J.

Haláleset. Mély részvételt vettük a következő gyászlapot: „A budapesti ev. ref. segédlelkészek fájdalomtól lesújtott szívvel jelentik forrón szeretett barátjuknak, vezérlő pályatársuknak, futásfalvi Hamar Andor budapesti ev. ref. segédlelkésznek hosszas szenvedés után Halason, e hó 17-én, életének 28-ik évében történt kimúltát. Megtört a szív, mely hő lángolással tudott dobogni mindenért, mi a föld emberét ég felé emeli; elhamvadásra indult a hű kebel, mely érzett híven, forrón, igazán, s mely még a szenvedések kínos keresztje alatt sem szünt bízó hittel teljes sóhajt bocsátani ahhoz, ki megver, megostoroz néha bennünket; felszállt a magasztos szellem oda, hova lelke annyiszor tekintett édes megnyugvással, most színről-színre látja azt, kit oly hévvel szeretett, kiről oly buzgón prédikált. Budapesten, 1892. szept. 17. Az igaznak emléke legyen áldott!“ — Mi is kívánjuk, hogy legyen könnyű a föld a felett, ki oly szent hivatás-érettel munkálkodott az Ur szőlőjében, s nézett a Kanaán felé, hova azonban el nem juthatott. „Ne úgy legyen, Atyánk, a mint mi akarjuk, hanem a mint te!“

Helyreigazítás. A n.-szalontai egyházmegye közgyűléséről szóló tudósításra e következő helyreigazító levél küldetett be hozzánk: T. Szerkesztő Ur! Becses lapja 35. száma 276-ik lapján a „nagyszalontai egyházmegye közgyűlése“ című tudósításában Vadas Gyula csermői lelkész-tanító úr azt a hírt ereszti világgá, hogy „többi közt megtudtuk belőle, hogy főleg az aradmegyei egyházakban a tankötelesek múlászása a helyett hogy apadna, növekedik; hogy sok helyen (és pedig a biharmegyei részben is) vannak még kezdetleges állapotban levő iskoláink, illetve kritikán alóli tantermeink! E tekintetben Okányt illeti a szomorú elsőség, de Nagy-Zerind s Jánosfalva stb. sem messze állanak tőle“. Miután e tudósítás minden alapot nélkülöz, kénytelen vagyok ez ügyben becses lapja hasábjain egy pár sornak helyet kérni s a félrevezetett olvasó közönséget megnyugtatni a felől, hogy Nagy-Zerinden négy teljesen berendezett tanterem van, mit czikkíró úr bármikor megtekinthet, s így ez állítása, hogy Okány után a tantermek kritikán alóli állása második helyen Nagy-Zerindet illeti, — hogy szépen fejezzem ki magamat, — esupa légből kapott valami. Azt, hogy a tankötelesek közt van elég iskolamúlászó: elismerem; de ez sem az én hibám! Az igazság érdekében ezt nyilvánosságra hozni egyházam érdekében, kötelességemnek ismertem. Béke velünk! Nagy-Zerind, 1892. szept. 7. Bán József, ev. ref. lelkész.

Tudatom e lap t. olvasóival, barátaimmal s általában mindazokkal, kik velem bármely ügyben is levelezésben állanak, hogy tanári lakásba költözvén, lakást változtattam s ezen héttől kezdve Nagy-Péterfia-utczán 977. sz. a. lakom, ott, hol eddig Oszterlamm Ernő tanár úr lakott, s ezentúl ide kérem a hozzám intézendő leveleket s bármely küldeményeket intézni. Szerkesztő.

Szerk. posta. F. Gy. Krassó. Nagyon köszönöm. Közéjebb megindul. — K. B. Kis-Pereg. Meg fog mielőbb jelelni. — V. Gy. Csermő. Magánlevelem meg.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: CSIKY LAJOS.

Pályázat

a f.-szabolcsi ev. reform. egyházmegyében kebelezett turai lelkészi állomásra.

E lelkészi állomás évi jövedelme, — mivel a föld-fizetés fele a nyugalomba vonult lelkészt illeti ennek haláláig, — 500 frtra tehető.

A pályázati határidő f. évi október 17-ik napja bezárólag, mely határidőig a felszerelt kérvények nagyt. Lukács Ödön f.-szabolcsi ev. ref. esperes úrhoz Nyiregyházára lesznek intézendők.

Kelt Debreczen, 1892. szept. 20.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat

a paszabi egyház lelkészi állomására.

E lelkészi állomás III. osztályú, pénzértékben a jövedelem 700 frtra van értékelve, tisztán föld-fizetésből áll.

A lelkészi állomás a választás után azonnal elfoglalható.

A felszerelt pályázati kérvények f. évi október 17-ik napjáig bezárólag, nagyt. Lukács Ödön f.-szabolcsi esperes úrhoz Nyiregyházára küldendők.

Kelt Debreczen, 1892. szept. 20.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat

a thassai lelkésztanítói állomásra.

E lelkésztanítói állomás III-ik osztályú, az egyesített fizetés pénzértékben 650 frtra tehető.

Az állomás a választás után azonnal elfoglalandó.

A felszerelt pályázati kérvények f. évi okt. 17-ik napjáig bezárólag, nagyt. Lukács Ödön f.-szabolcsi ev. ref. esperes úrhoz Nyiregyházára küldendők.

Kelt Debreczen, 1892. szept. 20.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázati hirdetés két tanári állásra.

Az államilag segélyezett, de azért a felekezeti autonóm egyházhatósági kormányzata alatt álló *csurgói* ev. ref. főgymnasiumban két tanári állás lesz a fentartó belső-somogyi ev. ref. egyházmegye által — a 3-ik, a német nyelvi, a vall. és közokt. ügyi Miniszter Ó Nagyméltóságától várva betöltését — mielőbb betöltendő. Ezek egyike a csak e napokban megürült vallás tanári, másika, mely a múlt hóban is pályázat alatt volt s be is töltetett, de ismét megürült, az egyesített ének-, zene- és tornatanári állás. Javadalma mindegyiknek 800—800 frt, s az intézeti convictus kezeléséért, mely eddig a vallás tanári állással volt egybekötve, de esetleg a másikkal is köthető: díjtalan együttműködés a convictualistákkal, vagy annak megváltása a convictusi díjjal s 100 frt lakbér. A vallás tanár reményelheti, hogy a helybeli állami tanítóképzőben is rá fog bízni az ev. ref. növendékek vallásoktatása, s ha ez így lesz s ő elfogadja, azért is kap 200 frtot. Kik akár egyik, akár másik állásra pályázni kívánnak, kérvényüket koruk, állapotuk, vallásuk, képzettségük, erkölcsiségük, testi épségük s a véderőhöz való viszonyuk kimutatását tartalmazó okmányaikkal felszerelten, s rövid életrajzuk kíséretében *folgyó hó végéig* küldjék alulírotthoz. Az ének- és zenetanári állásra egyfelől, a tornatanárra másfelől — minthogy ezek egyesítése csak az egyesített állás nagyobb anyagi biztosítása céljából történt — a fele fizetéssel, vagyis 400—400 frttal megelégedni tudók, illetve nem egészen e fizetésre támaszkodók, külön is pályázhatnak.

Csurgó — Somogy megye — 1892. szept. 8.

Verbay István

2—2

ev. ref. lelkész,

a gymn. igazg. tanácsának elnöke.

Magyarország legrégebb harangöntője

Kis-Gejőezben (Ungmegeye), posta Ungvár.

A nagytiszt. lelkész urak becses figyelmébe!

Szállítok harangokat bármily súlyban, utólagos — a harang kipróbálása utáni — fizetéssel, forgatható fa- vagy vaskoronával. Jót állok a legjobb hangképességért, tartósságért és a szállításnál történhető kárkért is. A nem tetsző harangot visszaveszem.

Öntődém, több mint egy százados fennállása óta, közmegelegedésre már nagyon sok harangot szállított, s reményem, hogy becsületes, a kor igényeinek teljesen megfelelő munkámmal a nagytiszt. lelkész urak és a t. közönség bizalmát jövőre is ki fogom érdemelni.

Kiváló tisztelettel

Egry Ferencz,

harangöntő és földbirtokos.

7—10